

AIB-ÁLL-4-/2011.
(AIB-ÁLL-4-/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága**
2002-2010 közötti államadósság-növekedés okait vizsgáló albizottságának
2011. december 7-én 8 óra 6 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A kiegészített szakértői jelentés megvitatása</i>	5
<i>Az Alkotmányügyi bizottsághoz benyújtandó jelentés véglegesítése</i>	6
<i>Vita</i>	7

Napirendi javaslat

1. A kiegészített szakértői jelentés megvitatása
2. Az Alkotmányügyi bizottsághoz benyújtandó jelentés véglegesítése
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Cser-Palkovics András** (Fidesz), az albizottság elnöke

Dr. Mátrai Márta (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Gruber Attila (Fidesz)

Dr. Steiner Pál (MSZP)

Pősze Lajos (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Budai Gyula (Fidesz) Pősze Lajosnak (független)

Dr. Gruber Attila (Fidesz) megérkezéséig dr. Mátrai Mártának (Fidesz)

Dr. Varga István (Fidesz) dr. Cser-Palkovics Andrásnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászóló

Menczer Mónika szakértő

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 6 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. CSER-PALKOVICS ANDRÁS (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Albizottság! Megkezdjük a munkát. Először a helyettesítési rendről adnék tájékoztatást. Pösze Lajos Budai Gyulát helyettesíti, Mátrai Márta helyettesíti Gruber Attilát, jómagam pedig Varga István képviselő urat helyettesítem, így a bizottság határozatképes.

A kiküldött napirendhez képest változást én nem javasolnék. Kérdezem, hogy van-e kérdés, észrevétel. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok ilyet. Kérem, hogy döntsünk a napirend elfogadásáról. *(Szavazás.)* Egyhangúlag a bizottság a napirendi javaslatot elfogadta.

A kiegészített szakértői jelentés megvitatása

Megkezdenénk a napirend tárgyalását. Az első napirendnél, ami a szakértői jelentés megvitatására vonatkozik, tisztelettel és szeretettel köszöntöm Menczel Mónika szakértőt. Először is köszönöm azt a munkát, amit eddig szakértőként elvégzett, illetve kérem, hogy ennek a napirendnek a tárgyalásánál tanácskozási joggal vegyen részt a bizottsági ülésen annak érdekében, hogy ha kérdések, észrevételek merülnek föl, akkor arra meg tudja tenni a saját szakmai állásfoglalását. Megadnám képviselőtársaimnak a szót és a lehetőséget az esetleges kérdésekre.

Két kérdést tennék fel magam. Az egyik, hogy jól értem-e az izlandi példa alapján, hogy ugye az nem egy hagyományos korrupciós ügy, amiben közéleti szereplők adott esetben érintettek lehetnek, és ezzel kapcsolatban a világon számos helyen zajlott már eljárás, hanem kimondottan egy kormányfői tevékenységben végzett feladat vagy annak elmulasztásából fakadóan folyik az az eljárás. Az persze másik kérdés, hogy majd arról az izlandi bíróság annak speciális szabályai alapján hogyan fog dönteni. De jól értem-e azt, hogy ez egy kifejezetten kormányfői munkával kapcsolatos és összefüggő eljárás?

A másik kérdésem pedig arra vonatkozna, hogy a bizottság megfogalmazott egy olyan kérdést, hogy felveti-e külön a felelősségi kört és kérdéskört az, hogy a miniszterelnök szándékosan, tudatosan a nyilvánosságot megtéveszti, illetve országgyűlési képviselőket. Értem a szakértői álláspontot, én úgy pontosítanám a kérdést, hogy én kimondottan azzal kapcsolatban érzem ezt a kérdést relevánsnak, hogy ha betérjeszt egy mindenkorai kormány egy költségvetési törvénytervezetet, és pontosan tudja azt a miniszterelnök, hogy az abban foglalt tények, adatok hamisak, akkor ez a fajta tényállítás és adatszolgáltatás vet-e fel kérdéseket. Hiszen utána a parlamenti képviselőknek a betérjesztett költségvetési törvényjavaslat alapján és rendelkezésre álló információk alapján kell, hogy döntést hozzanak, és ezért a döntésért természetesen felelősséget is viselnek. Tehát így szeretném leszűkíteni vagy pontosítani a kérdést. És mielőtt megadnám a szót, én kérdezném képviselőtársaimat, hogy van-e kérdés kifejezetten a szakértői anyaggal kapcsolatban.

Mátrai Márta alelnök asszonynak adom meg a szót.

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Én ott folytatnám, ahol az elnök úr abbahagyta, tehát itt továbbra is a költségvetési törvényhez kapcsolódnék, ugyanis a folytatólágosság számomra egy fontos kérdés, már az elévülés szempontjából is. Hiszen a költségvetési törvény elfogadása, ha jól emlékszem, akkor is december hónapra tevődött, de az ellenzék folyamatosan felhívta a figyelmet arra, hogy a költségvetési törvényben foglalt számok hamisak. És felkérte a kormányt, hogy ezt változtassa meg. Ugyanakkor jöttek észrevételek az Európai Unió felől is, tehát ezek, kérdésként megfogalmazva: mennyiben befolyásolják a felelősségnek az elévülési idejére vonatkozó tételét? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadnám a szót szakértő asszonynak.

MENCZER MÓNIKA szakértő: Ahogyan azt a szakértői véleményben is kifejtettem, valóban az izlandi példa az egyetlen olyan példa, ahol kifejezetten politikai tevékenység miatt indult felelősségre vonás, konkrétan büntetőeljárás a kormányfő ellen. A világsajtót tanulmányozva is, és ezért kifejezetten nem lett volna szükség, hogy a Le Gardienből idézzek, mert ugye a magyar sajtó is foglalkozott ezzel a kérdéssel több ízben, de azért volt szükség az angol sajtónak az idézésére, mert ott bővebben írják azt, hogy ez a világon egy egyedi ügy. Ilyenre még nem volt példa, hogy egy politikusnak a mulasztásáért büntetőjogi felelősségre vonásra kerül sor. Vélhetően Izlandban azért, mert ahogy arra is rámutattam a szakértői véleményben, ott már kifejezetten politikusok büntetőjogi, illetve polgárjogi felelősségre vonására fel is állítottak évtizedekkel ezelőtt, tehát a múlt évszázad elején egy speciális bíróságot is. Nem tudjuk, hogy mi lesz ennek a végkifejlete, természetesen az izlandi kormányfő ezt az egész eljárást boszorkányüldözésnek tartja, illetve politikai ellehetetlenítési célzatot sejt mögötte. Tehát nem tudok egyéb olyan példát, sem Európából, sem a világ más tájáról felhozni, ahol politikust politikai döntésének elmulasztása vagy téves döntése miatt marasztalnának el.

A következő kérdésre, hogy kimondottan a költségvetési tervezetre vonatkozóan a tényállítás és adatszolgáltatás hamis volta. Itt én úgy gondolom, hogy általánosságban ez alapján semmilyen eljárás nem indulhat. Én úgy vélem, hogy ebben az esetben mindenképpen konkrétan meg kell vizsgálni, hogy mely az a konkrét tényállítás, mely az a konkrét hamis adatszolgáltatás, amely mögött tetten érhető a büntetőjogi felelősség.

A folytatólagosság kérdésében képviselő asszony kérdésére visszatérve. Említette, hogy az ellenzék folyamatosan felhívta a figyelmet a hamis adatokra, valamint az Európai Unió is jelezte, hogy ez forog fenn. Erre a kérdésre nem ildomos kérdéssel válaszolni, de abban az időben, amikor az ellenzék felhívta a figyelmet, ezen túlmenően tett-e büntetőfeljelentést, kezdeményezett-e bármilyen eljárást, hogy kérem, én ezt észlelem, ez az adat hamis, kérem kivizsgálni? Ezen túlmenően tett-e valaki büntetőfeljelentést? Én úgy gondolom, hogy a folytatólagosságra figyelemmel, a folytatólagos bűncselekmény akkor valósul meg, amikor az utolsó bűncselekmény megvalósul, és innen kezdődik az elévülés. Büntetőjogilag az a eljárás, hogy én felhívom a figyelmet, hogy ez az adat hamis, ez még nem elégséges az elévülés megszakítására. Tehát itt megint csak meg kell vizsgálni, hogy melyik volt az a legutolsó részselekmény a folytatólagosság keretén belül, és mikor valósult meg, és innentől kezdve számítható az elévülés, illetve lehet azt vizsgálni, hogy elévült-e. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e a szakértőhöz, illetve a szakértői jelentéssel kapcsolatban kérdés. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok.

Az Alkotmányügyi bizottsághoz benyújtandó jelentés véglegesítése

Rátérünk a második napirendre, és megfogalmaznánk egy indítványt, és ezt bocsátanám vitára. Ez a szakértői jelentés természetesen alapját kell hogy képezze annak a jelentésnek, amit az albizottság letesz az Alkotmányügyi bizottság elé. Ugye a folyamat annak megfelelően alakul, hogy a Számvevőszéki és költségvetési bizottság lefolytatta a saját vizsgálatát, a meghallgatásokkal együtt. Ennek jegyzőkönyvét és jelentését is megküldte az Alkotmányügyi bizottságnak. Kérdéseket tett fel ebben az Alkotmányügyi bizottság számára. Ezekre a kérdésekre kell az albizottságnak válaszokat megfogalmazni az Alkotmányügyi bizottság felé azzal, hogy javaslatot is tegyünk annak érdekében, hogy ő mit tegyen a Számvevőszéki és költségvetési bizottság megkeresésére reagálva.

Én ezzel kapcsolatban a szakértői jelentést tartanám az albizottság jelentése mellékletének, és egy megállapítássort tennék ehhez hozzá, ami gyakorlatilag a jelentés lenne.

Az első megállapítás a szakértői anyag alapján is az, hogy a 2002 és 2010 közötti egyes kormányzati időszakokat külön-külön lehet és kell is értékelni a felelősségi körök tekintetében is, nem egységes időszakról beszélünk a 4 kormányzati időszak vonatkozásában. Ami 2002 és 2010 közöttre esett.

Én ennek megfelelően kimondanám azt, hogy a 2002-es és a 2009-es időszaktól kezdődő kormányzati időszakok, valamint a 2004-es és a 2006-os kormányzati időszakok, azaz nevesítve, a Medgyessy-kormány és a Bajnai-kormány, valamint a Gyurcsány-kormányok közötti felelősségi kérdések elválnak egymástól. Hiszen a politikai, esetleges téves gazdaságpolitikai döntések még nem feltétlenül alapozhatnak meg a politikai felelősségen túl esetlegesen jogi felelősséget, akár büntetőjogi, akár polgárjogi felelősségről is beszélünk.

A Gyurcsány-kormányok időszaka viszont – azt gondolom, hogy – ilyen felelősségi kérdéseket is felvethet azért, hogy szándékosan és tudatosan történt az adathamisítás és az ezzel kapcsolatos tényállítások megfogalmazása. Tehát mi azt gondoljuk, hogy ezt az időszakot kellene konkrétan vizsgálni, tehát a Gyurcsány-kormányok időszakát.

A második megállapítás lenne, hogy vizsgálni lehet természetesen hasonló típusú, de egyedi ügyeket adott kormányzati ciklusokban. Erre példák is vannak a szakértői jelentésben. Én a PPP-t emelném ki mint egy olyat, ami egyértelműen hozzájárult, ez a konstrukció az állam adósságállományának drasztikus növekedéséhez.

A harmadik megállapítás kifejezetten már a középső kormányzati ciklusokra vagy időszakokra vonatkozna, tehát a Gyurcsány Ferenc által vezetett két kormány időszakára, ami pedig azokat a büntetőjogi kérdéseket, illetve törvényi tényállásokat vizsgálná, illetve ezekre térne ki, amit a szakértői jelentés is megfogalmaz, és tartalmaz. Beleértve az államháztartási törvényre vonatkozó részt, beleértve a közérdekű adatokra vonatkozó részt, a hanyag kezelésre, esetleg a hűtlen kezelés felvetésének kérdésére, valamint az európai közösségek költségvetésének esetleges megkárosítására vonatkozó törvényi tényállásokat. Tehát ezeknek a vizsgálata lehet, azt gondoljuk, amennyiben a jelentést így fogadja el a bizottság, a vizsgálat tárgya.

A negyedik megállapítás az lenne, hogy van nemzetközi példa arra, hogy legalábbis felelősségre vonási kezdeményezés elindult, ez az izlandi, azért, mert valaki kormányfői tevékenységében elmulasztotta cselekvés megtételét. Természetesen ez egy példa. Ahogy a szakértő az anyagában is megfogalmazta, más példa egyébként nem merül fel. *(Dr. Steiner Pál érkezik.)*

Az ötödik megállapítás pedig, hogy az albizottság nem vádhatóság és nem is bíróság, tehát mi sem vádat nem emelünk, sem ítéletet nem hozunk. Azt javasoljuk az Alkotmányügyi bizottságnak, hogy a szakértői jelentés és az albizottság jelentésének megküldésével egyidejűleg hívja fel a Számvevőszéki és költségvetési bizottságot arra, hogy a Számvevőszéki és költségvetési bizottság jelentése, az albizottság jelentése, valamint az azt megalapozó szakértői jelentést is küldje meg az ügyészség számára további vizsgálat tárgyaként. És ezzel zárja le mindegyik bizottság, illetve mind a két főbizottság, mind pedig az albizottság ennek a kérdésnek a rögzítését.

Tehát ezt indítványozom, és ezt bocsátom most vitára.

Vita

Kérdezem, hogy kíván-e valaki hozzászólni az elhangzottakhoz. Aelnök urat köszöntöm. Steiner Pálnak adom meg a szót.

DR. STEINER PÁL (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Áttanulmányozva ezt a kiegészített anyagot, először is azt szeretném elmondani, hogy próbáltam a logikáját megkeresni ennek az előterjesztésnek. De mielőtt az előterjesztéssel foglalkoznék néhány

mondatban, aközben el szeretném mondani azt, hogy azt vélem, hogy amikor a jelentős többséggel rendelkező kormánytöbbség, illetve az ellenzék nekiáll egy témakör vizsgálatának, amiben persze az erőviszonyok eleve elrendeltek, akkor is van lehetőség arra, hogy bizonyos kérdéseket szakmailag megnézzünk, áttekintsünk.

De a múltkori bizottsági ülésen is elmondtam, és nem azért, mert vizsályt szeretnék két fideszes polgármester között, de azt kell mondjam, hogy a devizahitelek ügyeit vizsgáló bizottságnak a működése, felfogása számunkra is lehetne egy követendő minta. Egy nagyon fontos társadalmi kérdéstről van szó, az albizottság kérte az Alkotmányügyi bizottságtól a határidejének a meghosszabbítását. Ezt meg is kapta. Meghallgattunk számos közéleti szereplőt, érintetteket, előzőeket, utódokat, meghallgattunk civil szervezetek képviselőit, és kezd kibontakozni egy olyan elemzés, amelyben adott esetben még az is előfordulhat, hogy lesznek elemek, amiben konszenzus lesz. Ezt a példát azért mondtam el, mert szerintem érdemes lenne, tekintettel arra, hogy mi az Alkotmányügyi bizottság albizottsága vagyunk, a főbizottsággal is szót váltani, és az Államadósság okait vizsgáló albizottság munkájában is hasonló elemeket kellene érvényesíteni.

Azért vagyok rendkívül kínos helyzetben, mert én nem szeretnék senkit sem sértegetni, sem megbántani, sem szakmailag olyan vitába keveredni, amely adott esetben túllép egy szakmai, emberi határon, de azt kell mondjam, hogy az államadósság bizottságban talán mégis csak helyes lett volna, ha nem vesz részt az ellenzék, mert itt nem az folyik, amivel kellene foglalkozni. Itt az folyik, hogy próbálnak bűnbakot keresni, miközben arra nem számított a tisztelt kormánytöbbség, amikor ezt a bizottságot létrehozta, hogy az élet meghaladja önöket. Egyfelől azért, mert az államadósság jottányit sem csökkent, pedig nagyon kemény háborút folytatnak ellene, bár a csapatokat nem nagyon látom, sőt azt látom, hogy az intervenciók elemekkel most kezdtek el tárgyalni. Ugye, a mai nap vezető híre az, hogy az IMF-fel megkezdődött a kormány informális tárgyalása. Tehát azt kell mondjam, hogy ez az egész bizottság így, ahogy van, okafogyottá vált, és azért döntöttünk úgy, hogy részt veszünk a bizottság munkájában, mert arra viszont én magam is, de a frakcióim is nagyon szívesen partner lett volna, hogy szakmailag megvizsgáljuk azt a kérdéskört, hogy egyáltalán mit is jelent az államadósság, hogyan keletkezik, milyen kormányzati, miniszteriális, más gazdasági döntések függvénye, milyen szervezetben, milyen struktúrában, milyen hierarchiában, milyen folyamatban alakul ki, kik azok a döntéshozó szervek, akik alakítják ezt a tevékenységet a magyar gazdaságban, és mindenek fölött, ha már a felelősségről beszélünk, akkor elméletileg talán azzal kellett volna kezdeni, hogy van-e lehetőség egyáltalán a hatályos magyar büntetőjogban vagy a hatályos magyar polgári jogban vagy a hatályos magyar közigazgatási jogban ilyen kérdéseket felvetni. Ehhez képest, illetve nem ismerem személyesen a kollégánót, aki ezt készítette, olyasmikre kényszeríteni, hogy úgy általában kijelentsük, hogy a PPP önmagában bűnös cselekedet, hogy egy speciális izlandi jogszabály alapján elindult vizsgálatot összekeverünk a korrupcióval, és dél-afrikai, meg afrikai példákat hozunk, és mindenre, mint az égi jelre, elnök úr ráteszi, hogy természetesen mindezért Gyurcsány kormánya a felelős, ez szánalmas is, átlátszó is, de a legrosszabb, hogy kevés is.

Ebből következően én érdemben ezt az anyagot semmiképpen nem szeretném vitatni. Egyrészt nem szeretnék senkit megsérteni, másrészt pedig tipikusan egy olyan dolgozatnak tekintem, ami megrendelésre készült, és a valóság megállapításához semmilyen köze nincs. Azt szeretném mondani, hogy végig fogjuk ezt még gondolni, ha még lesz egyáltalán ilyen bizottsági ülés. Végig fogjuk ezt gondolni.

Ha a kormánytöbbség el akarja mozdulni abba az irányba, amit a devizaeladósodás bizottsága képviselt, abban partnerek lennénk, ennek nem nagyon látom értelmét, ami itt folyik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mátrai Márta alelnök asszonynak adom meg a szót.

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Itt hallgatva alelnöktársam hozzászólását, engedjék meg nekem, hogy néhány gondolatot fűzzek hozzá. Annál is inkább, mivel valamennyiünknek fontos az, hogy az ellenzék jelen legyen a bizottságban, és a hozzászólását azért fogadom fenntartással, hiszen valamennyiünk számára ismert az az anyag, illetve rendelkezésre áll, amelyet a bizottságunk megalakulása előtt az Országgyűlés Számvevőszéki és költségvetési bizottsága készített el, és ez a bizottság, amely szintén az államadósságot vizsgálta vizsgáló bizottságként egy széles körű feltárást végzett az államadósság növekedése kapcsán, és itt olvasható a 17. oldaltól, hogy mindenkit meghallgatott, mindenkinek a részletes véleményét megismerte, és e vélemény alapján összeállított egy olyan anyagot, amelynek alapján megkaptuk a megbízást arra tekintettel, hogy ez az albizottság folytassa a munkáját.

Ami pedig az államadósságot illeti, amire itt képviselőtársam hivatkozott, azért el kell mondani, hogy 52 százalékról 83 százaléka a GDP-arányos államadósság növekedése egy tetemes növekedés, aminek a súlyát a mai napig is viseli ez az ország. Igaz, hogy ezt nyolc év alatt hozták össze, de az, hogy most erre hivatkozni, azt gondolom, hogy ez nem ennek az albizottságnak a dolga, hanem a Számvevőszéki bizottságé, másrészt pedig nem ide való.

Ezenkívül pedig az a hivatkozási alap, hogy a költségvetéssel kapcsolatban véleménykülönbség van kettőnk között, illetve a bizottság és az ellenzék tagja között, ezt sem tudom különösebben értelmezni, mert ami a szakvéleményben itt olvasható, ez ténykérdés.

Ténykérdés továbbá az is, hogy a költségvetési adatoknak a meghamisítása, illetőleg a torzítása miképp történt meg, és nagyon korrektül ez a szakértői anyag végigvezeti, hogy végül is mi az, aminek alapján véleményt formálhat ez a bizottság és javaslatot tehet az Alkotmányügyi bizottság felé, ami alapján a további lépés megfontolandó, illetőleg megtehető. Én ajánlom képviselőtársamnak, hogy ezt tételesen tanulmányozza, mert ennek alapján nagy valószínűséggel rá fog ébredni arra, hogy az itt elmondottak azért valahol rémesen sántítanak. Igaz, hogy jól hangzott mindaz, amit elmondott, csak éppen a valósággal nincs köszönőviszonyban sem. Köszönöm.

ELNÖK: Pösze képviselő úrnak adom meg a szót, utána pedig Gruber Attila képviselő úrnak.

PÖSZE LAJOS (független): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Nem tudom, milyen konszenzust lehet abban elérni, hogy megduplázódott az államadósság relatíve nyolc év alatt, hát itt nincs miről konszenzust keresni. Ez tény. Ez egy olyan kérdés, aminek csak a felelőset lehet megállapítani. Sok felelőse nincsen az adósságnövekedésnek. A mindenkori magyar kormány felel Magyarország ügyeinek 90 százalékáért, azon belül a miniszterelnök egy személyben. Itt még belejátszhat elvileg a nemzeti banknak a felelőssége, de hát az a kormány kezében van, hogy milyen kapcsolatot ápol a Nemzeti Bankkal, és bármikor jelezheti, hogy nem ért egyet ilyen vagy olyan szempontból a monetáris politikával. Tehát a kormánynak a felelőssége pláne úgy, hogy konszenzusra berántsanak még másokat mellé ebbe a kérdésbe, nem igen érhető el, és én őszintén kíváncsi vagyok arra, hogy a devizaadósságot vizsgáló bizottság milyen konszenzusra fog jutni, mert aligha hiszem, hogy lehet más felelőssége annak, hogy az ország lakosságát nyolc éven keresztül egy devizahitel-pályára csalták, mintsem a kormány, elsősorban. De hát majd meglátjuk, hogy mi lesz ennek a végeredménye.

Annyit mondanék, hogy itt ráadásul senki nem mondta ki, hogy ki miben bűnös. Itt annyi történt csak, hogy szakaszoltunk nyolc évet, szakaszoltunk jogi értelemben a szakértő véleménye alapján, és szakaszoltunk az alapján is teljesen logikusan, amit az eredeti vizsgáló nagybizottság megállapított, hogy milyen időszakban mik történtek, milyen államadósság-

növekedési pályák, gazdasági döntések történtek, és mindkét tény alapján logikus egy ilyen szakaszolás, adja magát. A bizottság – én azt gondolom, hogy – rendkívül visszafogottan és megfontoltan jár el különös tekintettel a sokat emlegetett fölény vagy a kétharmad birtokában, mikor a bűnüldöző szervek felé fordul kéréssel, javaslattal, hogy vizsgálják meg, hogy konkrétan mi történt. Tehát én kérem a képviselőtársamat, hogy ebben ne értsünk egyet – természetesen -, tehát nem akarom meggyőzni, de nem tudom, de konszenzust ebben elérni... meglepett, amit mondott. Köszönöm.

ELNÖK: Gruber Attila képviselő úré a szó.

DR. GRUBER ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen. Én Pösze képviselőtársammal szemben nem lepődtem meg, és most hadd gratuláljak Steiner képviselőtársamnak, mert ebből a helyzetből, amibe az elmúlt kormányok belekormányozták az országot, ebből a helyzetből mindent kihozott, ami az MSZP-nek mint politikai pártnak az érdekét, illetőleg az MSZP-kormányoknak mint felelősséget elkerülő kormányoknak az érdekeit meg tudta hozni. És nincs is ezzel semmi gond. Nyilván az ő képviselői tevékenysége, az ő látásmódja ilyen.

Mindazonáltal én azt hiszem, hogy sajnos nem fogok tudni egyetérteni az ő megállapításaival. Már csak azért sem, mert amikor megkaptam a felkérést ennek a bizottságnak a tagságára, akkor óhatatlanul felmerült bennem, hogy vajon beleesünk-e a bizottság munkájában abba a csapdába, hogy egyfajta politikai inkvizíciót gyakorlunk, és nem is nézünk mélyen bele ennek a 2002 és 2010 közötti időszaknak az eseményeibe.

Nagyon nem akartam volna egy ilyenben részt venni, és köszönöm szépen, hogy az elnök úr, Cser-Palkovics András kiemelte az imént, hogy ez a munka kellő higgadsággal és kellő mértékletességgel nézi a történéseket, és valóban nem akar igazságot osztani, igazságot szolgáltatni, nem akar nyomozni, és valóban, én azt hiszem, hogy ennek a bizottságnak a dokumentumai - és külön köszönöm a szakértői anyagnak a nagyon higgadt és korrekt megállapításait - valóban alkalmasak arra, hogy ítékezés és nyomozás nélkül megállapítsanak olyan alapvető igazságokat, olyan alapvető fontos elemeket, ami az államadósság okait kellőképpen bemutatja. Nagyon korrektnek tartom azt a szakaszolást, ami ebben az anyagban van, hiszen valóban más felelősségi helyzet van, más gazdasági kényszerűség van.

És ezért nem értem, bár még egyszer mondom a védekezésnek a tényét megértem Steiner úrtól, de azért nem értem, hogy a devizaeladósodás albizottságának a metodikáját miért kívánja itt vizionálni, hiszen itt egészen másról szól a dolog. A devizakárosultaknál igazándiból egy hallgatólagos zsilipfelemelés volt a kormányzat részéről, nyilván ez is egy izgalmas kérdés, hogy milyen hatásokra, hiszen emlékezzünk vissza, hogy a Medgyessy-kormány rögtön egy bankszektor kedvező döntéssel nyitotta az egész kormányzati ciklusát. Egy adókedvezményt épített be. Tehát itt egy egészen más tétel van, itt a devizakárosultaknak a felvilágosítási, a helyzetbe hozási, képbe hozási problémáit vizsgálhatjuk alapvetően. Itt egy kormányról, főleg, aki folyamatosan a szakértelmét hangsúlyozza, a szakértő kormányát, itt jóval inkább szükséges lett volna, hogy azokat a gazdasági és pénzügyi tendenciákat, amik ezt az időszakot jellemzik, időben felismerje, gátat szabjon, illetőleg más pályára állítsa.

Van még egy, hát inkább jogelméleti problémám, amikor Izlandot nézzük, vagy próbálunk párhuzamokat vonni. Amikor egyetemi hallgatóként a jogszabályok értelmezéséről volt egy külön tétel. Ennek az értelmezésnek a fokozatait taglalták. Azt hiszem, ezt már elmeséltem a bizottságnál. Megyünk a grammatikai értelmezésre, aztán a jogágon belüli összhangra, aztán, hogy ha az sem, akkor interdiszciplinárisan és a végén kilyukadunk, ha semmiképpen nem értjük a jogszabályt, akkor vizsgáljuk meg a jogalkotó szándékát. Mondtam is a lányomnak, hogy idáig ne jusson el, mert itt nagyon izgalmas kérdések vetődhetnek fel, hogy mit akar a képviselő, amikor nyomja a gombot. De azt el kell mondjam,

hogy bennem is felmerült, hogy akkor, amikor mondjuk egy ilyen felelősségi körre próbál a jogalkotó valamiféle jogi megoldást tenni, felmerül-e benne, hogy adott esetben egy ilyen felelősségi kör nem egy egyszerű állampolgár, nem egy egyszerű cégvezetés problémája, hanem egy államvezetésnek, egy országvezetésnek a problémája és felelőssége.

Nagyon idegenül hangzik és próbáljuk ezt az izlandi próbát megtenni. Őszintén szólva én nagyon várom, hogy a görögök mikor ébrednek rá, hogy valóban egy kormányfelelősséget is lehet vizsgálni, netán egy adott miniszter konkrét felelősségét, netán egy miniszterelnök konkrét felelősségét lehet vizsgálni, és ezért szerencsés az, hogy ugyan meghivatkozzuk egyszer, hogy az izlandi próba nélkül is megáll az, hogy ez a felelősség véleményem szerint fennáll. Ennek a felelősségnek a mértéke, megoszlása, na ez az, amit hála istennek a bizottságunk már nem vizsgál, mert ez valóban nem egy bűnüldöző szervezet, és ezért is érték tényleg tételesen szó szerint egyet Cser-Palkovics András elnök úrnak a lezáró javaslataival. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tisztelt Bizottság! Mielőtt megadnám alelnök úrnak a szót, annyit engedjen meg, hogy én is reagáljak, hogy valóban volt megrendelés. Azt a Számvevőszéki és költségvetési bizottság adta. A Számvevőszéki és költségvetési bizottság lefolytatott egy tételes vizsgálatot, ez alapján a vizsgálat alapján, ami egyébként meghallgatásokon is alapult, kezdte el a mi bizottságunk a munkát, hiszen a Számvevőszéki és költségvetési bizottság kérdéseket fogalmazott meg az Alkotmányügyi bizottság és az Alkotmányügyi bizottságon keresztül a mi albizottságunk irányába.

A devizakérdést vizsgáló bizottságnak nem volt úgymond egy másik főbizottsága, ami lefolytatott volna egy vizsgálatot, tehát én azt gondolom, hogy az összehasonlítás ebben a tekintetben félig-meddig igaz csak, másodsorban pedig elfogadtunk egy munkatervet az első bizottsági ülésen, egyébként egyhangúan, és aki itt volt, mindenki támogatta ezt, kifejezetten felmerült a meghallgatások kérdése, és arra a döntésre jutott a bizottság, hogy túlterjeszkednénk azokon a kérdéskörökön, amit megfogalmazott irányunkba a Számvevőszéki és költségvetési bizottság, az ottani meghallgatások jegyzőkönyveit ismerjük, a meghallgatásokról mindent tudunk. Ez alapján lehet válaszokat adni az általánosságban feltett kérdésekre, és erre vonatkoztak a mi általunk megfogalmazott kérdések, és azt gondolom, hogy ezen határok és keretek között marad a jelentés, amennyiben az úgy kerül elfogadásra, ahogy itt egyébként körvonalazódott.

És még egy dolog, ha valaki gyorsabban hajt, mint szabad, akkor vele szemben kemény eljárás van. Ha valaki 52 százalékról 80 százalék fölé tornázza az államadósságot pár év alatt, akkor nem merülhet föl az a kérdés, hogy talán ez mégis csak felvet, vagy felvethet felelősségi köröket? És nem azt állítjuk, hogy felvet, azt sem állítjuk, hogy egyébként egy ilyen vizsgálatnak a vége az lesz, hogy az arra hivatott hivatal, hatóság ilyen megállapítást tesz, de az, hogy fel sem tehető ez a kérdés, fel sem hívható az erre hivatott szerv arra, hogy ezt vizsgálja meg? 52 százalékról 80 százalék fölé növelt államadósságnál nem vethető fel ez a kérdés, és ez szakmaiatlan? Hát képviselőtársam, én megmondom őszintén, hogy ez az én egyszerű igazságérzetemet is egyébként nagyban borzolja, és még egyszer, nem fogalmazzuk meg, hogy tényszerűen a felvetése ennek a kérdésnek azzal kell hogy járjon, hogy a felelősség megállapításra kerül. Az nem a mi dolgunk. Mi ezekre a kérdésekre igenis azt a választ tudjuk csak és adni, hogy a mai hatályos jogszabályok alapján is felmerülhet ezen vizsgálatok lehetősége.

Hogy ebből egyébként mi lesz a végeredmény, az egy egészen más kérdés, az nemhogy nem a mi albizottságunkra, hanem még a Számvevőszéki költségvetési bizottságra sem tartozó kérdés, az az ügyészségre tartozó kérdés, illetve adott esetben, ha odakerül, akkor a bíróságra tartozó kérdés. Én egyben viszont kiegészíteném az általam elmondott indítványt, mégpedig azzal, hogy az utolsó pontnál, ahol a Számvevőszéki és költségvetési bizottság fele

javaslunk az Alkotmányügyi bizottság részéről javaslatot megfogalmazni, egészítsük ki azzal, hogy felmerült az a javaslat, hogy egyébként folyjon egy olyan vizsgálat, ami pedig nem önmagában az államadósság alakulásával, hanem az államadósság tényével, annak okaival, múltban, jelenben és jövőre vonatkozóan foglalkozik. Én azt gondolom, hogy természetesen jogosnak is minősíthetem ezt a felvetést, de ez nem hiszem, hogy egy Alkotmányügyi bizottság vagy egy albizottság feladata lehetne. Vessük fel ezt a kérdést, juttassuk el a Számvevőszéki és költségvetési bizottsághoz, ők pedig majd eldöntik egyéb intézkedéseik mellett, hogy ezt a munkát elkezdik, vagy nem kezdik el.

Steiner Pál alelnök úrnak adom meg a szót.

DR. STEINER PÁL (MSZP): Én először a köszönettel szeretném kezdeni, köszönöm elnök úr, hogy legalább ezt az egyet elfogadta. Biztos ismeri azt a történetet, a tisztelt jelen lévő kollégák is ismerik, amikor valaki egyszer szakvizsgázott, és bírók vizsgáztatták, és karácsony előtt volt, és hát nagyon nyegegett a jelölt, és azt mondták neki, hogy ha négyen meg akarják önt buktatni, egy bíró nem, ha megmondja, hogy ki ez a bíró, akkor átengedik, és akkor mondta, hogy a szélső bíró kartárs. Kérdezték, hogy miért, mondta, hogy mert annak az egyik szeme üvegből van, és abban még látszik némi jóindulat. Ezt csak azért mondtam el, mert értem én, alperesként számtalanszor vagyok ilyen helyzetben, sőt sokkal több felperesem is volt már mint ahányan itt ülünk ebben a teremben, bíróm is. Ha már ilyen irodalmi példánál vagyunk, akkor még hadd mondjam el azt, hogy körülbelül olyan beszélgetést folytatunk most itt, mint a Szejkben, amikor Szejk egy cellában van egy fiatalemberrel, akit emberölésért vittek be, és hiába mondja, hogy a szakértők megállapították, hogy 40 évvel ezelőtt halt meg az az ember, akit kifordított az ő ekéje, és hiába mondja, hogy 39 éves, mégis felelős ezért az emberölésért. Ezt a két példát csak azért mondtam, hogy akkor nézzük egy picit komolyan a dolgokat. Csak egy pillanatra.

Itt van például a második oldalon az autópályákra való hivatkozás. Akkor hadd emlékeztessenem a tisztelt képviselőtársaimat, a fiatalabbak talán nem emlékeznek rá, hogy ebben volt például egy olyan történet, hogy volt egy felszámolás alatt lévő cég az Orbán-kormány idején, amit úgy hívtak, hogy Vegyépszer Rt. Ez a Vegyépszer Rt. hirtelen valamilyen oknál fogva a felszámolási eljárás hatálya alól kikerült, és ő kapta meg az összes magyar autópálya építésének a jogát, és ha már a statisztikai adathamisításról beszélünk, akkor ebből következően a magyar költségvetésben nem szerepelt ez az adat. Nem szerepelt, mert azt mondták, hogy egyébként egy gazdasági társaság mérlegébe tartozik, aki váratlanul felszámolásból a legnagyobb magyar építőipari céggé vált. Csak halkan jegyzem meg, hogy a tulajdonosai azóta már az első száz leggazdagabb ember listáján szerepelnek, és amikor hivatalba lépett a Medgyessy-kormány, akkor szembenéztünk azzal a problémával egyébként, hogy Almunia, ha jól emlékszem a nevére, európai biztos nem engedte ezt meg, idézőjelben, tehát nem lehetett az unióval ezt a gyakorlatot elfogadtatni, és egyik pillanatról a másikra a költségvetésben a Vegyépszerben nyilvántartott összes autópályaadatot be kellett emelni. És például itt akkor jelentős növekedés következett be.

Csak halkan kérdezem, hogy ez a körülmény például miért nem szerepel ebben az anyagban. Ha még továbbmennék, akkor elég sok ilyen példát tudnék mondani, minthogy azt is meg tudnám említeni, hogy mutassanak már nekem, legyenek olyan kedvesek, egyetlen egy olyan jogerős, bármilyen határozatot, amelyik megállapította, hogy a Gyurcsány-kormány vagy a Medgyessy-kormány vagy a Bajnai-kormány, tők mindegy, melyik kormány adatot hamisított. Önök kész tényként beszélnek olyasmiről, amit ebben az úgynevezett Számvevőszéki bizottságban ugyanilyen többséggel elfogadtak, majd erre hivatkoznak mint egy alapelvre. Ezt nagyon jól ismerem, ezt a technikát, egyszer Répássy államtitkár úr mondta, hogy „ja, ezt már leszavaztuk, úgyhogy ezt a meccset lejátszottuk, tovább nem kell rá hivatkozni”. Nem ülésen mondta, hanem a köztelevízióban.

Úgyhogy ebből következően, ha megengedik, én ezeket az érveléseket tisztelettel meghallgatom, időt nem akarok húzni, azt szeretném még bejelenteni, hogy jelezzem, hogy az egész metodikával nem értek egyet, nem fogok részt venni a szavazásban. Azt fogadnak el, amit akarnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Csak jelezni szeretném, hogy a hatáskörünket, illetve a témakörünket meghatározta a Számvevőszéki és költségvetési bizottság és az Alkotmányügyi bizottság is, ez 2002 és 2010-re vonatkozó kérdésköröket rögzít, és ezt vizsgálhatjuk. Gruber Attila képviselő úré a szó.

DR. GRUBER ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen. Változatlanul gratulálok az MSZP jogi képviselőjének, tehát valóban élvezet hallgatni (*Dr. Steiner Pál: Köszönöm. Jó ügyvéd vagyok.*) Jó ügyvéd vagy! (*Derültség.*) De hogy a kreatív könyvelésnek a trükkje, csak egyetlen egy példa, Steiner képviselő úr, például a nemzetközi szervezetek tagdíjainak az elfelejtése, ami szintén jelentős tétel volt minden egyes időszakban a legutolsó költségvetésben is, ami úgy csusszant át a következő kormányra, hogy elméletileg azt tervezni kellett volna. Számviteli jogszabályokon alapuló kötelezettségeket felejtettek el véletlenül szerepeltetni mondjuk a külügyi költségvetésben. Tehát azt hiszem, hogy estig tudnánk itt sorolni azokat a kicsi és nagyobb trükköket, amiket ebben a vizsgált időszakban a kormány megpróbált kreatív könyveléssel eladni mind hazai, mind pedig az uniós szinten is. Köszönöm.

ELNÖK: Pösze képviselő úrnak adom meg a szót.

PÖSZE LAJOS (független): Csak egy kérdésem volna, elnök úr, gondolom, részletekbe nekünk már nem kellene belemenni, hiszen a vizsgálatot lefolytatta annak idején a költségvetési bizottság, de amit az elnök úr mondott, egy kiegészítést talán a 6. ponthoz, hogy az államadósság mibenlétét egy kicsit körültekintőbben vizsgálja. Csak kérdezném, hogy ezt most mennyire célszerű felvetnünk, most, amikor éppenséggel az alaptörvény, illetve egy másik, most benyújtott törvény, hogy így mondjam, pályára teszi, és rögzíti az államadósságot egyszer s mindenkorra, lehet, hogy praktikus ezt most felvetni. De lehet, hogy tévedek.

ELNÖK: Én azért tenném meg, mert pont ebből fakad, és erre egyébként az anyag is kitér, hogy felvethetők azok a kérdések, hogy a jövőre vonatkozóan például milyen jogszabályi változásokra van szükség, hogy az alaptörvényi rendelkezés a hatályos jogszabályokban is végig tudjon futni. És ezt szerintem érdemes lehet megvizsgálni, ezért tartom ezt beemelhetőnek. Alelnök asszonynak adom meg a szót.

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Elfogadom azt a kritikát a mondandóm kapcsán, hogy túlterjeszkedem és nem idevaló, de ugyanakkor, amit Steiner képviselő úr elmondott, ahhoz csak egy mondatot fűznék hozzá, talán kérdésként is megfogalmazható, amit mondok: Steiner képviselő úr nem hisz Gyurcsány Ferencnek? Én ezt a kérdést csak azért teszem fel, és tényleg nagy kapcsos zárójelben, mert hiszen az ősödi beszédben hangzott el, hogy hazudtak éjjel-nappal. Tehát ennyi volt az én hozzáfűznivalóm, és ezt a rövid kérdést talán itt be is fejezem. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Szavazásra bocsátanám azt az indítványt és azt a kiegészítést, amit hozzá megfogalmaztam, amit az albizottság jelentéseként fogalmaznának meg, illetve annak mellékletét képezné maga a szakértői jelentés. Kérdezem, ki az, aki ezzel az indítvánnyal egyetért. (*Szavazás.*) 6 igen. Steiner Pál képviselő úr pedig nem

vett részt a szavazásban. Akik részt vettek, abban egyhangú döntés született. Köszönöm szépen a bizottság tagjainak a munkát.

Várhatóan jövő héten hétfőn az Alkotmányügyi bizottság ülése előtt találkozunk ismételten.

(Az ülés befejezésének időpontja: 8 óra 52 perc)

Dr. Cser-Palkovics András
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia